

Kik tisztogatnak a városházán?

Esztendők óta figyelmeztettünk arra, hogy a városházán micsoda események játszódnak le. Az, aki csak fölületesen látta a városházi életet, csupán azt vette észre, hogy a városházán üzleteket kötnek, százmilliós kölcsönöket vesznek föl, amelyeket nem olyan célra fordítanak, mint a milyent a kölcsön programjában megjelöltek, szórják, dobálják, pazarolják a pénzt — és mégis, ez kisebb, sokkal kisebb bűnük azoknak, akik a városi élet vezetésébe befolytak. Az üzletek lehettek jók vagy rosszak, de még ha a legrosszabbak voltak is, nem jelentettek többet, minthogy a városháza vezetői elherdálták a drága kölcsönpénzt s így az adófizetőknek nagyobb terhet zuditottak a nyakukba. De micsoda csekélység ez az anyagi kár ahhoz képest, amelyet a város vezetői erkölcsi téren okoztak! Mi voltunk azok, akik folytonosan rámutattunk azokra az eseményekre, amelyek a hangos üzletek mögött játszódtak le s amelyek következményeikben sokkal veszedelmesebbek, megdöbbentőbbek lettek, mint az elnazarolt milliók.

Nem egyszer fejtegettük a főváros iskoláinak ügyét s már évekkel ezelőtt felhívtuk a kormány figyelmét arra, hogy vegye ki a főváros kezéből az iskolákat, mert azokban a rombolás munkája folyik. Ez nem is lehetett másképpen. A főváros törvényhatóságában tulnyomó többségben ültek azok, akikben születésüknél fogva benne élt a destruktív hajlandóság, a lefolyt esztendők alatt ezek rokonsága özönlötte el az iskolákat s itt megtaláljuk a magyarázatát annak, hogy mért éppen a főváros tanitósága vitte a főszerepet úgy a Károlyi-rezsim, mint a proletárdiktatura alatt. Ők voltak a „forradalmak“ legnagyobb rajongói, nagy számuknál fogva ők vették ki a vezetést a sokkal mérsékeltebb tisztviselők kezéből s a bolsevik kormány nagyon jól tudta, mit cselekszik, amikor a főváros ügyeinek vezetésében nagy befolyást biztosított a tanitóságnak.

A legutóbbi esztendő szomorú történetének csiráit megtaláljuk a fővárosi tanitóság belső életében. S a főváros vezetősége fejlesztette, nevelte ezeket a csirákat, hiszen a legtöbben közülük ugyanazokért a célokért dolgoztak. Ilyenformán azoknak, akik évek óta figyelték ezt a rendszeres és céltudatos munkát, egyáltalán nem okozott meglepetést az a körlevél, amelyet Városi Gyula dr. tanácsnok, a közoktatásügyi osztály vezetője ez évi január 11-én intézett az iskolák igazgatóihoz. A többi között ezeket írta benne:

„Az iskoláknak is be kell fogadniuk a diadalmas új eszméket s *ezentul szabadabban és hathatósabban* kell szolgálniuk az emberek együvörtartozásának, az emberi együttműködés szükségességének nagy elvét, nem maradhatnak többé a lehánytatott rendszer és megszűnt intézmények támogatói. A tanulók érezzék át, hogy egy nagy egésznek: a társadalomnak szerves részei. *A saját nemzetünkkel való elfogultság helyébe a nemzetközi együttműködés szükségének tisztánlátása, a nemzetek szövetségének elve hangsúlyozandó.* Rá kell mutatni azokra a keserűen érzett

hátrányokra és csapásokra, amelyekre ennek hiánya vezetett . . .“

És így tovább. A proletárdiktatura szele zúg ezekben a mondatokban, amelyeken nem egy tisztességes tanító háborodott föl. De a tanácsnok ur ellen és a tanács ellen semmit sem lehetett tenni. Egy Kindlovits Pál nevű régi, érdemes iskolaigazgató azt fejtegette az iskolai tanító testület értekezletén, hogy nem tagadhatja meg a multját, nem taníthat az ifjuságnak mást, mint ami a hazafias meggyőződése, amire a tanács Városi Gyula tanácsnok előterjesztésére nyomban fölfüggesztette az állásától és szigorú utasítást küldött a tanítóságnak, hogy aki nem a körlevél szellemében tanít, azt könyörtelenül elcsapják, mert nem való a tanítói pályára.

A nagy vihar elzugott fölöttünk s íme, a városházán, mintha mi sem történt volna, a tanács minden tagja ott ül a helyén s Városi tanácsnok ur újabb körlevelet küld az iskolák igazgatóinak. Most ezt mondja a többi között:

„Első dolgunknak tekintjük, hogy a négyhónapos kommunista uralom rombolásának még a nyomait is eltöröljük s visszahelyezzük jogaiba az erkölcsöt, a nemzeti érzést és a tiszta emberszeretetet. Vissza kell térnünk oda, ahol működésünk erőszakosan félbeszakadt. Folytatnunk kell a munkát fokozott erővel, hogy mielőbb újra fölemeljük a főváros oktatásügyét legalább arra a fokra, amelyről a kommunista kormányzat alatt lesiklott. Ehez a munkához hívom segítő társamul az oktatászemélyzetet, kivéve természetesen azokat, akik magyarságuk megtagadásával és tanítói mivoltuk megcsufolásával *eszközül adták oda magukat* annak az irányzatnak, amely csakis a romboláshoz ért.“

Vajjon micsoda érzéseket kelt ez a körlevél Kindlovits igazgatóban és mindazokban, akik nem akartak Városi tanácsnok ur januári körlevele értelmében tanítani? Micsoda jögon sújt le Városi tanácsnok ur azokra, akik *eszközül adták oda magukat* a rombolás irányzatának, hiszen a legjobb esetben ő maga sem volt más, mint eszköz, amelyvel a rombolás iránya dolgozott.

Mit gondolnak, mit képzelnek a városházán? Azt hiszik, hogy a régi élet tért vissza, amikor az ilyen tréfákat megtorlatlanul lehetett elkövetni? Lehetségesnek tartják, hogy ugyanaz az ember adjon ki utasítást a nemzeti szellemben való tanításra, aki néhány hónappal azelőtt „a saját nemzetünkkel való elfogultság“ helyébe odatette az internacionálét? És mindezt nyugodtan nézheti a kultuszminiszter, aki végre is legfőbb irányítója a főváros iskoláinak is?

Megállapíthatjuk, hogy a városházán ebben a hitben élnek. Még nem értek véget a fegyelmi vizsgálatok, nem mondhatunk tehát végleges ítéletet, de annyit konstatálhatunk, hogy furcsán fest a városházi kommunista-üldözés. Lesz még alkalmunk arra, hogy bővebben foglalkozzunk azzal a vizsgálattal, amely az állítólagos kommunisták ellen folyik, egvelőre csak annyit, hogy ezt a vizsgálatot is — Városi tanácsnok ur vezeti . . .

Városházi.